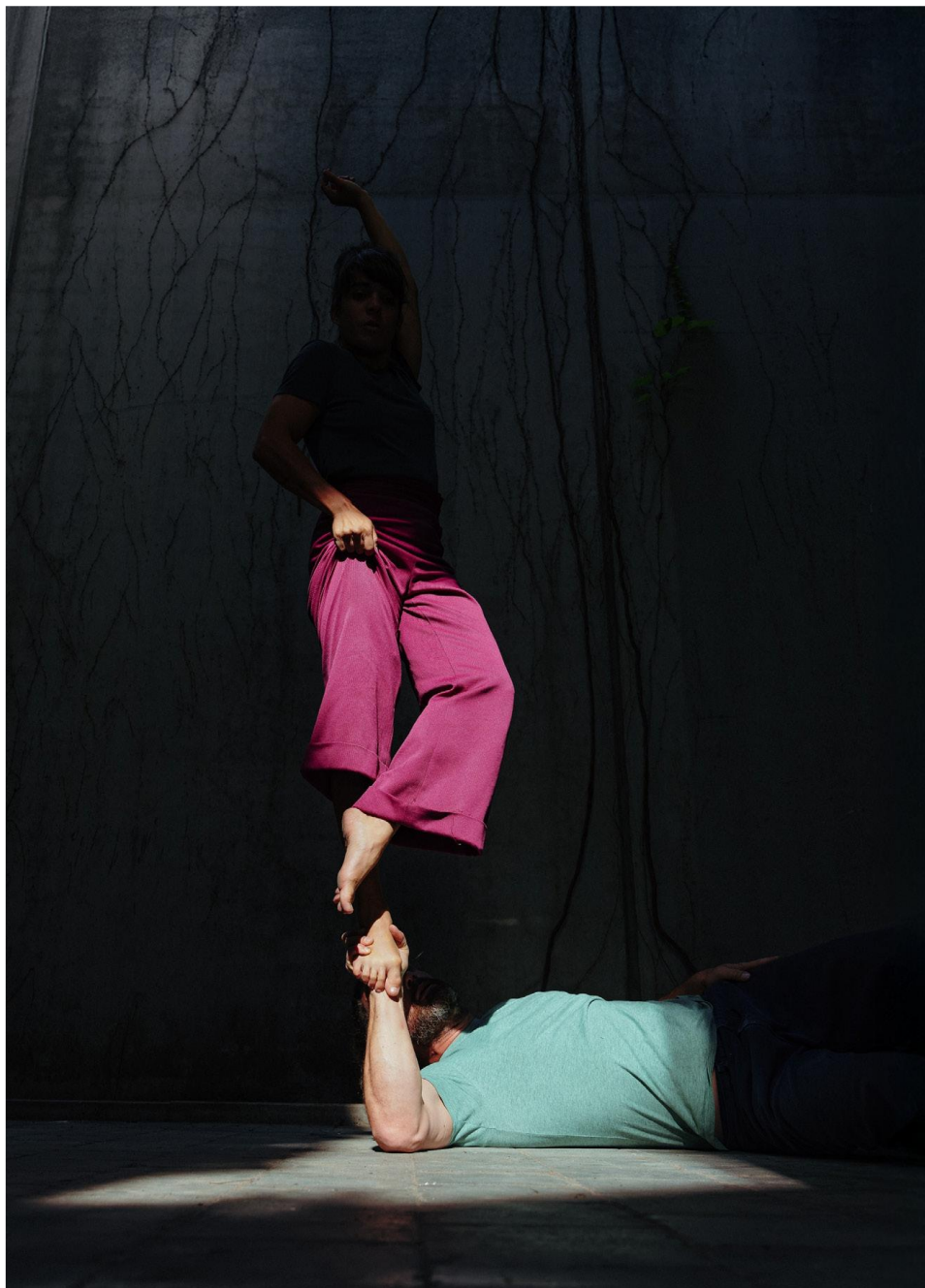

Voorlopige lesbrief

ANTES DE

Een coproductie van Compagnie Tea Tree en BRONKS

ANTES DE

Tussen de voet en de stap.

Te midden van de adem en het woord.

Daar schuurt nieuwsgierigheid langs angst.

Daar vullen twijfels, aarzelingen en beslissingen het ijle.

Daar beweeg je voor het eerst.

Je danst,

met gretig verlangen en onschuldig lef.

Wat speelt er zich af, in het hoofd en in het lijf, net voor een eerste keer? Een eerste

stap? Een eerste woord? Welke reis maakt een handeling voordat die werkelijkheid

wordt? En kunnen wij die onzichtbare, maar enorm ontroerende, reis in kaart brengen?

In *Antes de...* waagt Compagnie Tea Tree, net als kinderen, een sprong in het niets. Sara

Olmo en Pierre Viatour vertrouwen op elkaar in hun partneracrobatie. Hand in hand en

voet op voet leiden ze afwisselend de dans, wijzen ze elkaar de weg, en banen ze een

pad door onontgonnen terrein. Een poëtische, acrobatische bewegingsvoorstelling voor

2+.

Credits

CREATIE EN SPEL Sara Olmo & Pierre Viatour **MUZIEK** Mark Dehoux **REGIE** Yutaka

Takei **DRAMATURGIE** Mieke Versyp **KOSTUUMS** Anne-Catherine

Kunz **LICHTONTWERP** Benoît Lavalard **SCENOGRAPHIE** Juriaan Houttekier **UITVOERING**

DECOR Simon Callens **PRODUCTIE** BRONKS & Compagnie Tea Tree **MET DANK**

AAN Pierre de Lune- Centre Scénique Jeunes publics de Bruxelles, Théâtre La montagne magique en la Roseraie **MET DE ONDERSTEUNING VAN** la

Fédération Wallonie Bruxelles **FOTOCREDITS** Illias Teirlinck

Beste leerkrachten,

Binnenkort bezoeken jullie de voorstelling ANTES DE - een coproductie van BRONKS en Compagnie Tea Tree.

De voorstelling zal voornamelijk spelen voor kleutertjes van de 1ste, 2de en 3de kleuterklas. Heel wat van deze kinderen zijn nog nooit naar theater geweest... Daarom in deze voorlopige lesmap zowel focus op “op stap met de klas naar theater” én op de voorstelling zelf.

Onze excuses dat we jullie nog geen mooi afgewerkte versie kunnen bezorgen, maar inhoudelijk zal deze voorlopige lesmap voor het grootste stuk bijna overeenkomen met de definitieve lesmap. Mocht je nadien toch de definitieve lesmap willen ontvangen, mail dan naar scholen@bronks.be

Wij wensen jullie en de kleutertjes alvast veel plezier tijdens de voorbereiding en tijdens het theaterbezoek zelf!

Met vriendelijke groeten
De ganse BRONKS ploeg!

1. NAAR THEATER

1.1. De eerste keer...

Heel wat kleutertjes gingen wellicht nooit tevoren naar theater.

Voor hen is het een hele belevenis... Misschien voor de eerste keer met de klas de straat op; voor de eerste keer openbaar vervoer; voor de eerste keer in het theater...

Onder dit hoofdstukje vind je chronologisch wat de kinderen mogen verwachten.

- *Mocht de volgorde of de manier waarop jullie de weg afleggen naar theater verschillen van de hieronder veronderstelde manier: wijzig dan gerust, voeg indien nodig enkele afbeeldingen toe*
- *Ging je al vaker naar theater, dan kan je de kinderen de meest belangrijke afspraken die gelden in het theater ook gewoon in een klasgesprekje even ter herinnering brengen.*

Werkwijze:

Vooraf:

- Print de afbeeldingen van BIJLAGE OP STAP_NAAR THEATER twee keer af (bij voorkeur in kleur, zeker voor de kleinste kinderen)
- Plak ze op steviger (karton)papier.
- Snijd 1 van de 2 pakketjes overlans in 2 en houd het niet verknipte pakketje prenten bij de hand.
- **STAP 1:**
 - Vertel de kinderen dat jullie binnenkort naar theater gaan. En dat dat een uitstap met de klas betekent! Spannend! Want wat staat hen allemaal te wachten: onderweg, in het theater, tijdens de voorstelling!
 - Snijd 1 van de 2 pakketjes schuin overlans in 2 stukken en houd het niet gehalveerde pakketje bij de hand.
 - Deel nu de gehalveerde stukken uit aan de kinderen en vraag hen op zoek te gaan naar de juiste helften. *(je kan ook 2 of 3 kinderen dezelfde helft geven, zodat iedereen kan meezoeken)*
 - De kinderen bezorgen de gevonden wederhelften aan de leerkracht.
- **STAP 2:**
 - Verdeel nu de **niet** gehalveerde prenten uit aan een aantal kinderen.
 - Start het gesprek met wat er – chronologisch - allemaal moet gebeuren, willen ze naar theater kunnen.

- Gaandeweg kan je de kinderen die een prent vasthebben, naast mekaar zetten. Zo krijgen de kinderen een mooi zicht op de verschillende stappen die ze zullen zetten om naar het theater te gaan én in het theater.
- Dit zijn de verschillende stappen die je kan onderscheiden :
 - Naar toilet
 - Jasjes aan doen op school
 - Samen op straat
 - In de bus
 - Jasjes aan de kapstok in het theater
 - *(nog eens)* Naar toilet
 - In het onthaal: nog eventjes wachten...
 - Op de tribune
 - Op het podium
 - Einde: applaus

Tijdens dit rondje of erna of vlak voor je naar theater gaat, kan je de kinderen ook nog even wijzen op de gedragsregels in het theater... Je vindt ze op de volgende pagina allemaal nog even op een rijtje.

1.2. Nog enkele tips voor een aangenaam verloop van de voorstelling:

- Theaterbezoek begint niet pas “als de lichten doven in de zaal”. Zeker niet in schoolverband. Een goede **voorbereiding** in de klas maakt de kinderen nieuwsgierig, helpt hen om met een open geest en een open blik de voorstelling bij te wonen.
- Bij die voorbereiding is het – naast het nieuwsgierig maken naar de voorstelling zelf – belangrijk de kinderen voor te bereiden op hun rol als **publiek**. Zeker als de kinderen nog erg jong zijn en geen of weinig ervaring hebben met theaterbezoek. M.a.w. kennen ze de **gedragscodes** die gangbaar zijn in **theater**? Kunnen ze in dit verband bijvoorbeeld verschillen en overeenkomsten aanhalen tussen een bezoek aan de cinema en in theater?
- In theater is de **live aanwezigheid van de acteurs** hierbij erg belangrijk. Waarom zou je bijvoorbeeld in een cinemazaal wel een zakje popcorn mogen oppeuzelen en waarom mag dat niet tijdens een theatervoorstelling? (Het is niet enkel storend voor wie naast de snoeperd zit, het kan ook erg storend zijn voor de acteurs.) In theater is – naast de kwaliteit van het theaterstuk en de acteerpresetaties van de acteurs – de wisselwerking tussen de zaal en de acteurs immers mee bepalend voor het welslagen van de voorstelling.
- Bespreek met de kinderen ook dat in het begin van de voorstelling de **zaallichten** uit zullen gaan en de spots daarna op de acteurs worden gezet. Hoewel het zaallicht bij voorstellingen voor kleine kinderen bij voorkeur zacht gedimd wordt, terwijl de speellichten aangaan, wekt dit bij sommige kinderen een schrikreactie of de foutief aangeleerde reactie van te beginnen gillen. Het moment waarop het zaallicht uitgaat, is net het moment voor het publiek om tot **rust** te komen en de zintuigen te scherpen. Het moment om je nog even goed in je stoel te nestelen, je oren en ogen goed open te zetten en te genieten van wat er te zien en te horen valt.
- Voor de rust van de kinderen is het belangrijk goed **op tijd** aan te komen: zo hebt u ook de tijd om ze rustig allemaal nog even naar het toilet te laten gaan. Belangrijk is ook de kinderen zo rustig mogelijk naar hun plaatsen te begeleiden
- Leerkrachten kunnen best **tussen de kinderen in gaan zitten**. Zo is het makkelijker om de kinderen weer tot rust aan te manen als ze even verstrooid zijn geraakt. Spreek bijvoorbeeld ook van tevoren met je collega's af welke kinderen je dicht bij je in de buurt laat zitten.
- Vraag eventueel enkele **ouders** om het theaterbezoek mee te begeleiden.
- En voor de leerkrachten en eventueel begeleidende ouders... vergeet niet uw **GSM** uit te zetten voor u de zaal binnen gaat.
- Het nemen van foto's verstoort de voorstelling: op eenvoudig verzoek kan je foto's verkrijgen via info@brons.be

2. OVER DE VOORSTELLING

2.1. Over de acteurs en wat zij zullen doen.

Dit zijn Sara en Pierre

Sara en Pierre zijn acteurs,
maar kunnen ook heel goed dansen.
Eigenlijk zijn het ook acrobaten!

2.1. STAP 1: Zelf spelen: Wat doen acteurs?

Acteurs kunnen zich verkleden maar kunnen ook heel goed een gevoel spelen.
Bijvoorbeeld als ze bang zijn, kan iedereen dat zien. Omdat ze dat zo goed kunnen spelen.

Werkwijze:

Doe de test of de kleuters dat ook kunnen en vertel hen:

1. Dat jij je gaat omdraaien
2. Terwijl jij je omdraait gaan zij een foto maken van iemand die heel klein/ groot is (in deze vooroefening kan je de kinderen vertellen dat een foto niet beweegt en geen geluid maakt...)
3. Dat je nu – terwijl je omgedraaid bent – een gevoel gaat benoemen en als je je weer omdraait dat je een hele klas kinderen ziet die
 - Bang zijn/ blij zijn/ bedroefd zijn/ boos zijn/ verlegen zijn/ ...
(je kan alle gevoelens verschillende keren laten spelen in verschillende gradaties)

2.1. STAP 2: ALLES IS DANSEN: een gedichtje

Het wordt een voorstelling met heel veel beweging!

Onderstaand gedichtje kan de kinderen opwarmen voor een oefening verderop die hen al wat dichterbij de voorstelling zal brengen.

Werkwijze:

Vertel de kinderen dat je een gedichtje gaat voorlezen en dat zij zich mogen verspreiden over de ruimte, zodat ze plaats hebben en niet tegen elkaar opbotsen.

(als je tijd hebt is het zeker gunstig alles even aan de kant te zetten. Voor de hier na volgende oefening heb je ook stoeltjes nodig of bij de kleinsten misschien beter kussentjes, dus hou de stoelen wel in de buurt)

Terwijl jij het gedichtje voorleest, mogen de kinderen ieder woord dat een beweging uitdrukt, uitbeelden, liggend op de grond.

Het gedichtje:

ZEVEN MANIEREN van Theo Olthuis

Zeven manieren
om in bed te liggen –

Waarom ZEVEN?

Zeven is een mooi getal!

'k zal ze allemaal even noemen,

misschien kende je ze al:

languit op je rug

(dat is één)

lekker op je buik

(dat is al nummer twee),

Drie is weer op je rug

maar wél achterstevoren

(neem je kussen mee,

Want waar altijd je tenen,

Liggen nu opeens je oren!),

nummer vier is

achterstevoren,

maar dan op je buik

(eerst even staan,

dan neem je tjoep een duik),

nummer vijf is gewoon

op je rechterzij,

en draai je naar de andere kant,

dan heb je zes erbij,

en de laatste is de mooiste...

Als Een Rolmops!

met je knieën

tegen je neus gedrukt!

ZEVEN manieren om te slapen

Als het je nou nog niet lukt...

2.1. STAP 3: bewegingsspel met stoelen

STAP 3.a. : Verspreid samen met de kinderen de stoeltjes over de ruimte.

Ieder kind heeft een stoeltje.

1. Zet een rustig muziekje op. (*dit muziekje – Nevenoe -van OSKAR SCHUSTER werkte heel goed!* <https://www.youtube.com/watch?v=LLwrSDTHFHQ>)
2. Vraag de kinderen rustig voor hun stoel te staan en heel rustig te gaan zitten. Attendeer hen op de rust van de muziek en vraag hen te proberen die rust te voelen en het tempo en het ritme van de muziek te volgen. Dit herhaal je een paar keer tot de kinderen die rust echt te pakken hebben.
3. Vraag de kinderen nu om telkens als ze weer gaan zitten om op een andere manier op de stoel te gaan zitten. Geef desnoods wat tips als je merkt dat dat nog moeilijk is. En... ze mogen zeker ook afkijken van elkaar. Ze kunnen ook onder de stoel door of op elkaar... alles kan... (misschien even waarschuwen niet op de leuning te gaan zitten of staan...)
4. Als dat goed gaat, neem je de helft van de stoeltjes weg en spelen ze hetzelfde spel, maar nu met 2 op 1 stoel.
5. Als het goed gaat kan je na een tijdje de kinderen laten spelen voor de andere kinderen van de klas (*bijvoorbeeld 3 x 2 danspartners tonen tegelijk aan de klas hoe ze bezig waren of improviseren opnieuw*) Zo kan iedereen aan de beurt komen.

STAP 3.2.

Je kan de volgende oefening met de allerkleinsten misschien beter uitproberen met kussentjes.

1. Gebruik een ander soort muziek nu: volgend muziekje Picture perfect van LOST PROPHETS werkte heel goed: <https://www.youtube.com/watch?v=AehlK0oRoNs>
2. De meeste kinderen worden nu “het publiek”. Aandachtspunt: Het publiek mag niet op het speelveld komen... 2 kinderen worden de spelers.
3. Er zijn 2 stoeltjes, maar... De ene speler wil BEIDE stoeltjes... én wil niet dat de 2de speler erin slaagt mee op het stoeltje te komen zitten... Hoe gaat speler 1 zorgen dat speler 2 niet kan gaan zitten en omgekeerd... hoe gaat speler 2 dat stoeltje (of die stoeltjes) toch ontfutselen van speler 1. (*Je kan deze oefening met de allerkleinsten misschien beter uitproberen met kussentjes.*)
4. Belangrijke afspraak... je mag mekaar niet duwen of trekken en zeker geen pijn doen...
5. De speler die het stoeltje opeist voor zich alleen, moet wel in beweging blijven, zodat de andere speler ook de kans ziet het gaatje te vinden waardoor hij toch mee op die stoeltjes kan.

2.2 OVER KUNNEN EN WILLEN KUNNEN...

Sara en Pierre kunnen heel goed dansen en bewegen.

Maar... misschien zijn er toch dingen die ze nog niet zo goed kunnen, of nog helemaal niet kunnen...

Kennen de kinderen dingen die ze graag zouden willen kunnen, maar nog niet durven of nog niet kunnen? (kort gesprekje, dat je ook na het verhaaltje én na de voorstelling kan verder zetten)

2.2. STAP 1:

Om hierrond verder te werken kan je het prachtige verhaaltje van Toon Tellegen gebruiken, dat we je meegeven op p.11.

In **bijlage 2** (AFBEELDINGEN DIEREN_VERHAALTJE TOON TELLEGEN) vind je afbeeldingen van de dieren die vernoemd worden in het verhaaltje, voor het geval de kleutertjes in jouw klas nog niet al die dieren kennen.

Je kan de prentjes uitknippen en uitdelen aan een aantal kinderen, die niet alleen moeten luisteren maar...: telkens ze het dier dat ze vasthebben horen vernoemen, moeten ze dat prentje in de lucht steken.

Dit bleek ook te helpen aan de rest van de klas om stevig gefocust te blijven luisteren.

2.2. STAP 2

Na het verhaaltje kan je de kinderen nog de volgende opdracht geven:

- Maak een tekening van iets wat jij graag zou willen kunnen, maar nog niet kan, of nog niet alleen kan?
- Of...
- Maak een tekening van iets wat jij graag zou willen durven, maar nog niet durft...

Die tekeningen mogen jullie meebrengen naar het theater en afgeven voor de acteurs.

Waar het verhaaltje van Toon Tellegen waarschijnlijk bruikbaar zal zijn bij de grotere kleutertjes, kunnen sommige prentenboeken die we suggereren in de literatuurlijst op p. 12 zeker ook inspireren om met de kinderen te gaan bewegen, en te gaan praten en filosoferen over hun ervaringen met leren en vallen en opstaan

'VAL JIJ NOOIT OM?' VROEG DE EEKHOORN TOEN hij de reiger op één been in het riet zag staan.

'Nee,' zei de reiger. 'Ik kan niet omvallen.'

'Heb je het wel eens geprobeerd?' vroeg de eekhoorn.

'Ja, heel vaak,' zei de reiger. 'Maar ik kan het niet.'

'Volgens mij kan iedereen omvallen,' zei de eekhoorn.

'Maar ik niet,' zei de reiger.

Even was het stil. Toen zei de eekhoorn zachties: 'Ik weet zeker dat je kunt omvallen.'

'Kikker,' zei de reiger en hij draaide zijn hoofd om in de richting van de kikker die op een groot lelieblad zat.

'Kan ik omvallen?'

'Nee,' zei de kikker. 'Maar ik wel!'

Hij rekte zich uit, ging op één been staan, wankelde, glibberde, riep 'Hoi!' en viel achterover in het water.

Even later klom hij weer op het lelieblad en riep: 'En? Viel ik niet schitterend?'

'Ja,' zei de reiger, 'schitterend. Ik kan dat niet.'

Maar de eekhoorn wilde hem niet geloven.

'Als je nou dat been waar je op staat eens omhoog gooit,' zei hij.

'Dan val je vast.'

'Ik kan dat been niet omhoog gooien,' zei de reiger.

'Waarom niet?'

'Het is onwrikbaar.' Hij fronsde zijn wenkbrauwen en zei: 'Geloof me nou toch.'

'Wil je graag omvallen?' vroeg de eekhoorn.

'Heel graag,' zei de reiger. 'Heel heel graag.' Er gleed

een traan uit zijn oog langs zijn wang naar beneden.

De eekhoorn besloot de hulp van de mier en de andere dieren in te roepen. Volgens de mier kon iedereen omvallen. 'Zelfs de walvis,' zei hij. 'En de worm.' Hij wist dat zeker.

Algauw verzamelde zich een groot aantal dieren aan de oever van de rivier. Ze konden allemaal goed omvallen en ze wilden de reiger graag een dienst bewijzen.

De olifant had als eerste een idee. Samen met de neushoorn rende hij in volle vaart op de reiger af en botste tegen hem aan. Het was een harde klap. De neushoorn en de olifant vielen op hun rug in het water en spartelden betoverd rond.

Maar de reiger stond daar nog, op één been, en zei alleen maar: 'Au.'

Daarna probeerden de andere dieren de reiger te laten omvallen. Ze kietelden hem, maakten onverwachte geluiden vlak achter zijn oren, vertelden hem zeer eigenaardige verhalen, lieten een dampende schubbentaart voor zijn snavel heen en weer bungelen en gingen zo hard mogelijk op zijn tenen staan. Maar de reiger viel niet om.

'Er zijn dagen,' mompelde de mol, die een gang onder de voet van de reiger groef, 'dat alles instort. Wat je ook doet.'

'Ja,' zei de mier. 'Zulke dagen zijn er.'

Toen de zon achter de horizon verdween, gaven de dieren hun pogingen op en gingen naar huis.

De reiger bleef alleen achter, in de schemering, tussen het riet, bij de oever van de rivier. Ik sta maar en sta maar, dacht hij bedroefd. En af en toe wierp hij een jaloezse blik in de richting van de kikker, die op het lelieblad heen en weer sprong en telkens moeiteloos uitgleden en omviel.

NA DE VOORSTELLING:

Eigenlijk kunnen alle oefeningen die we suggereerden VOOR de voorstelling ook herhaald en verfijnd worden NA de voorstelling.

De suggesties in de literatuurlijst (p.13) kunnen je zeker op weg helpen om ook nog op een andere manier te werken rond de thema's van de voorstelling.

Maar één thema willen we toch ook nog even in de schijnwerpers brengen:
De Stoere Pierre die echt veel hoogtevrees heeft...

Daarom zouden we voor nadien ook de papa's van de kindjes eens een opdracht willen geven...

De angst van Pierre en zijn gevoeligheid daarrond, toont ons immers hoe grote sterke mensen, ook volwassenen - ook mama's of papa's dus - ook bang, of verdrietig kunnen zijn...

De opdracht voor de papa's is... (de mama's mogen natuurlijk ook!)

“Maak een tekening van iets dat je niet durft, van iets waar je bang van bent of van iets dat jou erg verdrietig maakt... Geef die tekening mee met je kindje. Je hoeft er niet je naam op te zetten. Nadien wordt in de klas gepraat over grote mensen dingen, over dingen die grote mensen ook niet durven of niet fijn vinden.”

Geef die opdracht enkele dagen voor jullie naar theater gaan. Zodat je die tekeningen ook snel na de voorstelling kan gebruiken om rond dit thema te werken/ praten met de kinderen.

Literatuursuggesties

Voor de literatuurlijst gingen we – naast boekjes rond leren door vallen en opstaan - ook op zoek naar boekjes rond stoer zijn en moeilijk om kunnen met kwetsbare gevoelens. (zie p. 13)

- *Een lange nek is fijn* (Judith Koppens – auteur; Eline van Lindenhuisen – illustrator) uitgeverij CLAVIS 2011
- *Kaatje en de juf* (Liesbet Slegers - auteur) Uitgeverij CLAVIS 2020
- *Oeil: stapje voor stapje* (Mack – auteur) Uitgeverij CLAVIS 2019
- *Kindje licht, kindje huult* (Kathleen Amant – auteur) Uitgeverij CLAVIS 2019
- *Laat maar los, Koala* (Rachel Bright – auteur; Jim Field – illustrator; Bette Westera – vertaler) Uitgeverij Gottmer 2017
- *Uilskuiken en Takkeling* (Raf Walschaerts en Ariane Sonck – auteur; Sabien Clement - illustrator) uitgeverij Lannoo 2016
- *Pep en Pino en de valse noot* (Bonnie Grubman – auteur; Judi Abbot (illustrator) Uitgeverij Clavis 2022
- *Durf!* (Harry Woodgate – auteur; Margot Reesink – vertaler) Uitgeverij Van Goor 2022
- *Wilma Wonder* (Hanne Luyten – auteur; Noëmi Willemen (illustrator)Uitgeverij Het Hannekesnest 2022
- *Je kunt het!* (Ole Könnecke – auteur; Jesse Goossens – vertaler) Uitgeverij Lemniscaat 2017
- *DINO's GEVEN NOOIT OP* (Richard Merritt) Veltman Uitgevers Utrecht (2022)
- *GROTE JONGENS HUILEN WEL* (Jonty Howly –auteur; Gideon Samson – vertaler) Uitgeverij VOLT, Amsterdam 2020
- *WOESTE WILLEM* (Ingrid en Dieter Schubert) Lemniscaat Rotterdam 2006
- *ALS IK GROOT EN STERK WAS* (Stephanie Augusseau en Agnes Laroche) Uitgeverij De eenhoorn 2012
- *BIJNA IEDEREEN KON OMVALLEN* (Toon Tellegen) Querido 2005